

Departament de Premsa i Comunicació

Museu Can Framis de Pintura Contemporània

L'art de colleccionar

El món de les col·leccions privades

Ernesto Ventós.
colección olorVISUAL

Del 25 de gener al 3 d'abril de 2016

FUNDACIÓ
VILA CASAS

CAN
FRAMIS
BARCELONA

No es tracta de textos on ja hi ha hagut una intenció poètica; m'interessen textos neutres, funcionals, que jo puc convertir en poètics pel fet d'haver-los triats.

Joan Brossa, *Poemes públics*, 1974-1975.

La col·lecció

Tal i com va escriure el filòsof Walter Benjamin, “per al col·leccionista, la propietat és la relació més íntima que pot tenir amb els objectes i aquests, no és que cobrin vida en ell, sinó que ell viu en aquests” (*Desembalo mi biblioteca. El arte de coleccionar*, José J. De Olañeta Ed., 2012). El perfumista, empresari i col·leccionista Ernesto Ventós (Barcelona, 1945) ha compilat, al llarg de 40 anys, una col·lecció d'art contemporani formada a partir d'una premissa molt especial: les obres que en formen part desperten la memòria olfactiva del col·leccionista, creant un vincle perceptiu, emocional i sensible entre subjecte i objecte, l'ésser i l'art.

Així, la sinestèsica colección olorVISUAL –batejada pel poeta i amic d'Ernesto Ventós, Joan Brossa, en analogia entre la poesia i l'olor, que esdevenen visuals en les seves mans– recull un compendi de treballs d'artistes de dins i fora del nostre territori, consagrats i emergents, que evocuen experiències olfactives diverses. El Museu Can Framis ensenya una petita selecció d'aquest fons, amb l'exhibició d'onze treballs escollits, dels autors Pep Agut, Manel Armengol, James Clar, Costantino Ciervo, Oleg Dou, Hugo Fontela, Jannis Kounellis, Charo Pradas, Anna Talens, Juan Uslé i David Ymbernon.

Pep Agut (Terrassa, Barcelona, 1961) és un artista multidisciplinari que combina els llenguatges pictòric i fotogràfic en un registre conceptual, i que concentra la seva activitat creativa entorn de les qüestions que reflexionen sobre les fronteres de la representació. El seu treball s'ha pogut veure a la XLV Biennal de Venècia (1993), la XI Biennal de Sidney (1998) o la fira Art Basel (2004). La peça que forma part de colecció olorVISUAL és un escenari de 12 negatius fotogràfics que recullen la presència de l'artista al llarg de 12 dies; una al·legoria de l'habitabilitat d'una regió inhòspita. Amb motiu de colecció olorVISUAL, Agut escrigué: “Los recuerdos para mí han trascendido el ámbito de las narraciones más o menos idealizadas para convertirse en olores que percibo, como si me resultara posible liberarlos directamente destapando el frasco de la memoria”.

Manel Armengol (Badalona, 29 d'octubre de 1949) és un fotoperiodista consagrat que capturà escenes i moments de la transició democràtica espanyola –manifestacions per la llibertat a finals dels anys 70–. En els darrers anys de la seva carrera, i després de fer d'enviat especial als Estats Units i la Xina, es va dedicar a la fotografia d'arquitectura i el 2010 va publicar la seva última sèrie, *Terrae*. La seva obra es conserva al Museu Nacional d'Art de Catalunya i també a l'Arxiu Nacional de Catalunya. *El foc IV* (2002) és una invitació reposada a la contemplació de les formes primigènies de la natura.

James Clar (Wisconsin, EUA, 1979) és un artista visual familiaritzat amb l'exploració artística de les noves tecnologies i el seu impacte en la comunicació i la conducta humana. *Thermal energy* (2013), instal·lació de llums fluorescents, cablejat i material metàl·lic, representa corrents energètics i el moviment de l'aire; una força invisible que recorre espais físics i temporals alterant-ne les seves característiques. omple tots els espais oberts i franqueja tanques i fronteres.

Costantino Ciervo (Nàpols, Itàlia, 1961) és un artista multimèdia que treballa amb les noves tecnologies per oferir una mirada crítica sobre la societat contemporània. La seva obra, que ha recorregut tot el món i forma part d'importants col·leccions privades, construeix a la peça audiovisual *Olfactory* (2002) una reflexió sobre la imaginació i la pèrdua del sentit de l'olfacte.

“L’alteració dels sentits, la pèrdua de l’experiència, l’artificialitat de les olors, la construcció d’un món sempre més aliè i virtual... són fenòmens associats a aquest treball. Així com el desig de voler recuperar quelcom natural i essencial al qual, per algun motiu, ja no podem accedir”, va escriure l’autor per a colecció olorVISUAL.

Oleg Dou (Moscou, Rússia, 1983) dilueix els límits que separen el dibuix de la fotografia. La seva producció, exposada a nivell internacional i guardonada amb diversos premis, denota un interès per la captació de figures humanes artificials i irrealistes i la gestació d’atmosferes gèlides i minimalistes. *Vasya 2* (2007) transforma el gènere del retrat i experimenta entre la fina línia que separa allò bell del que és pervers, la vida i la mort.

Hugo Fontela (Astúries, 1986), pintor, Premi Príncep de Girona de les Arts i les Lletres el 2014, en els darrers anys ha realitzat una producció amb reminiscències al grup El Paso, l’abstracció americana i el neoexpressionisme europeu. *Water* (2009) recupera l’essència olfactiva de la brisa i l’aigua en els entorns del riu Hudson, durant l’estada de l’artista a Nova York.

Jannis Kounellis (El Pireu, Grècia, 1936), artista performatiu i escultor, superarà una etapa de fascinació pels alfabets i la tipografia per indagar en un art de la presència, corpori, en instal·lacions multidisciplinàries que combinen la pintura i el collage amb la juxtaposició d’objectes trivials i quotidians (taules, armaris, sacs, matalassos...). El seu projecte artístic se sustenta en les tensions entre les naturaleses diverses dels materials i aprofundeix en els mecanismes de percepció de l’obra d’art. Pablo Taché escriu, per acompanyar la peça *S/t* de 1998, que “totes les obres de Jannis Kounellis posseeixen una gran substància de temes odorants, compostos químics olfactius que desprenen la majoria de materials amb què treballa. Aquesta peça no n’és una excepció. El seu caràcter floral enriqueix metafòricament la dualitat entre matèria i olor i emfasitza més, si és possible, aquesta característica”.

Charo Pradas (Hoz de la Vieja, Terol, 1960) practica una abstracció de composicions seriades en les quals l’arc i el rombe, junt amb la reiteració cromàtica, dirigeixen un conjunt compositiu de

vibrants tensions rítmiques. L'artista identifica a *Azafranes* (1996-97) la capacitat olfactiva amb el fet mateix de ser humà.

Anna Talens (Carcaixent, València, 1978) és l'autora d'una obra transversal que explora les profunditats de la materialitat poètica i existencial i la recerca de la identitat. El seu treball se sustenta en l'obertura d'un diàleg entre l'objecte trobat i la matèria manipulada; la seva sensibilitat artística l'empeny a delectar-se amb el tractament de les matèries fràgils (seda, vidre, paper), cosa que atorga a la seva producció una aparença efímera, sagrada i trenquívola. A *Tamiz para el viento I* (2007), feta a partir de la combinació de fil de coure, agulles, organdi de seda i tipografia, l'artista rememora exòtiques i olfactives memòries de viatge.

Juan Uslé (Santander, 1954), Premio Nacional de Artes Plásticas el 2002, va superar una primera etapa expressionista per evolucionar fins a l'abstracció de ressons figuratius i va concentrar-se en el treball, una constant en la seva producció, del motiu del viatge mític en un entorn marítim. A partir de la seva estada a Nova York, va substituir la seva fascinació original pel paisatge urbà de la ciutat, al qual s'atansa amb un treball de superposició de capes pictòriques. A *Bonues words* (1999) recupera memòries oníriques.

David Ymberson (Igualada, 1972) és un artista visual que treballa amb diferents mitjans. Mostra per primera vegada la seva obra en públic als quatre anys. Posseït pel color taronja, cursa estudis de pintura a l'Escola d'Arts i Oficis de Tàrraga. Exposa regularment en galeries d'art, museus i altres espais d'art. Ha realitzat nombroses accions i muntatges escènics. Ha estat premiat en diferents ocasions. Participa en festivals internacionals i d'altres esdeveniments artístics amb diverses disciplines. A *S/t* (2009) experimenta amb les memòries olfactives de la terra.

El col·leccionista

Ernesto Ventós: el creador de **colección olorVISUAL**

Ernesto Ventós va néixer i créixer envoltat d'olors, ja que el seu pare proporcionava matèries primeres als creadors d'essències. Va continuar en aquest món i va marxar a formar-se a França i Suïssa, epicentres de la professió d'alquimista de les olors. Actualment, és una referència del que dins l'àmbit de la perfumeria s'anomena "nas". Un "nas" privilegiat. I és que Ernesto Ventós no comprèn el món que l'envolta sense el sentit de l'olfacte. És per aquest motiu que va començar la seva col·lecció relacionant les seves dues passions: l'art i l'olor. Perquè, per a ell, **l'art fa olor**.

Fruit d'aquesta relació especial sorgeix la creació d'essències per a artistes com Francesca Llopis, Alfredo Jaar, Eugenio Ampudia, el grup Democracia, Evru, Antoni Muntadas, Soledad Sevilla i José Maria Sicilia, entre d'altres. La col·laboració consisteix en què els artistes expliquen la seva idea al científic de les olors i ell pogués interpretar-les amb la plasmació de l'obra plàstica a través del món olfatiu, tot configurant l'acord sensitiu que té com a resultat final una harmonia d'aromes. L'obra plàstica feta essència; en definitiva.

Però Ernesto Ventós és un creador incansable i, per reblar el clau, ha arribat a fer un pas més enllà i es convertí artista plàstic. Amb la seva obra, signada com a NASEVO (sorgit de la paraula "nas" a la qual se li sumen les seves inicials), ens obre a un món oníric, surrealista i dadaïsta que té com a fil conductor l'apèndix nassal; sí, l'Ernesto fa nassos i veu nassos arreu.

colección olorVISUAL, la col·lecció del perfumista, va néixer amb un objectiu: que fos una col·lecció que servís per educar, no per acumular obres d'art. Des del començament ha existit la idea de mostrar-la, tot buscant la vinculació amb el visitant: el sentit de l'olfacte és el mediador per tal que experts i neòfits s'acostin a l'art contemporani d'una manera natural, sense idees preconcebudes. Res fa més feliç Ernesto Ventós que entrem al seu particular món de sensacions, que ens plantegem si som conscients que, sense l'olfacte, estem força perduts en el món que ens envolta. Es tracta, per tant, d'olorar per a veure, per a comprendre més i millor el nostre entorn.

En un gest de compromís creatiu i cultural, Ernesto Ventós participa activament en el món de l'art a través de diferents projectes:

- Forma part del Cercle contemporani del Macba
- Va participar com a jurat en els III Premis GAC de la Nit del Galerisme l'any 2010
- Ha rebut el premi al Col·leccionisme en els VI Premis GAC de la Nit del Galerisme “per la rellevància d’una proposta cultural amb voluntat de ser molt singular i que recull també una vessant didàctica i social”.
- Ha impulsat, conjuntament amb LABoral Centro de Arte y Creación Industrial, la Primera Beca de Producción 2014, guanyada per Hugo Martínez-Tormo. L’obra guanyadora, *nanoEsencia_Grafeno*, s’ha incorporat al fons de colecció olorVISUAL
- Ha impulsat el Primer Premi Nasevo, el jurat del qual ha estat format per la Fundació Setba, Vicenç Altaió i Sergio Vila-Sanjuán, entre d’altres membres.
- Ha col·laborat amb la Fundació Setba en la 8a edició de la col·lectiva Setba Jove 2015 per a artistes menors de 30 anys. L’obra guanyadora del Primer Premi NASEVO ha participat en aquesta mostra.

L'exposició

“L’art de col·leccionar: Ernesto Ventós. colección olorVISUAL”, en exhibició al Museu Can Framis entre el 25 de gener i el 3 d’abril de 2016, sota la coordinació de Daniel Giralt-Miracle, convida l’espectador a entrar en contacte amb una experiència sinestèsica que posa en relació la contemplació i la rememoració olfactiva. La mostra s’inscriu en el cicle “L’art de col·leccionar” que organitza la Fundació Vila Casas periòdicament i que recull l’obertura d’un espai de reflexió on el crític i comissari, Giralt-Miracle, recull en una conversa amb el protagonista i convidat de l’edició, Ernesto Ventós, el sentit i sentiment que ha impulsat la creació del seu projecte artístic.

La mostra de les obres seleccionades de la col·lecció particular d’Ernesto Ventós recupera el testimoni de les exposicions germinals “Essències” (diversos centres, 1996-2006) i insisteix en la línia de la més recent “Sinestesia. colección olorVISUAL” (2015, Tabacalera, Madrid) per articular una trobada entre el traç i el color de l’obra d’art i el seu referent olfatiu. Així, cadascuna de les peces que protagonitzen aquesta exposició es troba acompanyada d’un petit flascó de vidre topazi, continent alquímic, amb les notes olfactives a què remetien el col·leccionista, records olfactius. Records de la brisa, acords d’un viatge exòtic, aromes familiars, memòries oloroses de la terra o olores associats a un estat de somni introdueixen l’espectador en una experiència visual sensitiva, un acte de contemplació estètica que dilueix les fronteres entre visió i sensació.

La nova edició de “L’art de col·leccionar” incorpora, com a complement, visites guiades i dinamitzades a l’exposició dirigides a centres educatius. Per a més informació: Museu Can Framis de Pintura Contemporània. C/Roc Boronat, 116-26. T. 933 20 87 36.

Obres en aquesta exposició:

AGUT, Pep
Regió de l'error
2006-2008

186 x 300 cm (12
unitats de 62 x 75).

Impressió digital sobre
tela de negatius en b/n.

ARMENGOL, Manel
El foc IV
2002

80 x 120 cm.

Cibachrome sobre
planxa d'alumini.

CLAR, James
Thermal energy
2013

120 x 130 x 150 cm

Instal·lació de llums
fluorescents, filtres,
cablejat i tanca
metà·lica

CIERVO, Costantino
Olfactory
2002

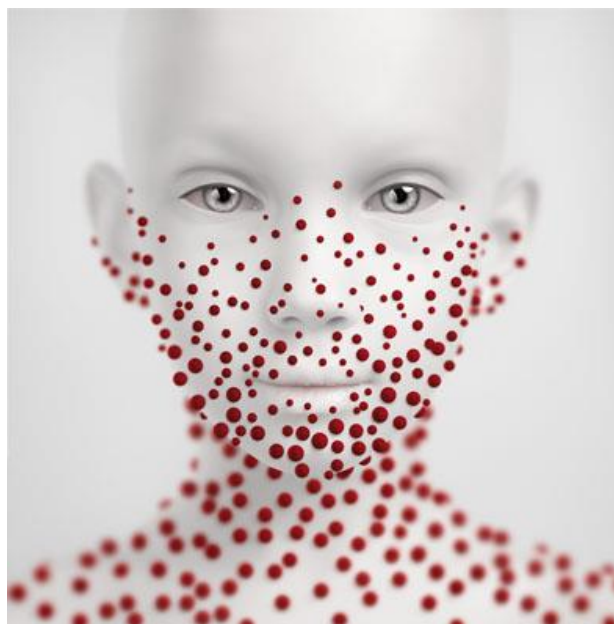
50,5 x 90 x 39 cm

DVD - vídeo -
objecte

DOU, Oleg
Vasya 2
Sèrie "Sketches"
2007
120 x 120 cm.

C-print.

FONTELA, Hugo
Water
2009

100 x 100 cm.

Tècnica mixta sobre
llenç.

PRADAS, Charo
Azafranes
1996-1997

50 x 100 cm (díptic).

Tècnica mixta sobre
tela.

TALENS, Anna
Tamiz para el viento I
2007

60 x 120 cm.

Fil de coure, agulles,
organdí de seda,
paraules.

ESPAI
VolART
BARCELONA

ESPAI
VolART2
BARCELONA

FUNDACIÓ VILA CASAS

CAN
FRAMIS
BARCELONA

Espai Volart / Espai Volart 2
Carrer Ausiàs Marc, 22
08010 Barcelona
Tel. +(34) 93 481 79 85
espaivolart@fundaciovilacasas.com

CAN
MARIO
PALAFRUGELL

Museu Can Framis
Carrer Roc Boronat, 116-126
08018 Barcelona
Tel. +(34) 93 320 87 36
canframis@fundaciovilacasas.com

PALAU
SOLTERRA
TORROELLA

Museu Can Mario
Plaça Can Mario, 7
17200 Palafrugell (Girona)
Tel. +(34) 972 306 246
canmario@fundaciovilacasas.com

Museu Palau Solterra
Carrer de l'Església, 10
17257 Torroella de Montgrí (Girona)
Tel. +(34) 972 761 976
palausolterra@fundaciovilacasas.com

www.fundaciovilacasas.com